

Gelişim Zihniyeti/Sabit Zihniyet değerlendirmesi için göstergelerin altında yatan teoriler

Barbara Hanfstingl, Samuel Hafner, Gertraud Benke

Aşağıda, literatürde gelişim zihniyeti ile sabit zihniyet arasında güçlü bir şekilde ilişkili olan bazı teorileri ve yaklaşımları tanımlıyoruz. 1. yükleme biçimini ve 2. başarı hedef yönelimini zihniyetin temel bileşenleri olarak görüyoruz. Buna ek olarak, literatürde 3. zihniyet ve bilişsel işlevsellik ile ilgili inançlar arasında ilişkiler bulduk, bunları göstergelerin gelişimi için de çok önemli olarak görmek istiyoruz. Son olarak, gelişim zihniyetiyle ilişkili çevresel yönleri tanımlayan göstergelere ihtiyacımız olduğunu ve bunları 4. Öz belirtim teorisinde bulduğumuzu savunuyoruz. Ampirik araştırmalarda etki zihniyetten bu konulara gitse de, bunun zihniyet ile onlar arasındaki bir etkileşim olduğunu savunuyoruz.

Yükleme Biçimi

Yükleme biçimi, insanların olayların ve davranışların nedenini kendilerine nasıl açıkladıklarından bahseder. Bu nedensel çıkarımlar, bir kişinin duygularını, algılarını ve davranışlarını etkiler (Weiner, 2010). Bir kişinin zihniyeti, bir başarının veya başarısızlığın nedeninin neye atfedildiğini gösterir (Dweck, 2000). Ayrıca, başarısızlığın ışığında gelişim zihniyetinin uyarlanabilir işlevi, bir kişinin öz niteliğiyle ilgili olabilir. (Diener ve Dweck, 1978; Dweck, 1975; Dweck ve Reppucci, 1973; Hong ve diğerleri, 1999). (Leighton & Terrell, 2020; Song ve diğerleri, 2019).

Yüklemelerin üç nedensel boyutu vardır: (1) odak boyutu, nedenin içsel mi yoksa dışsal mı olduğunu açıklar, (2) kararlılık boyutu, nedenin kaynağının belirli bir süre boyunca sabit veya değişken bir şey olduğunu tanımlar ve (3) kontrol edilebilirlik boyutu bir kişinin nedeni kontrol edebilme derecesini tanımlar. Bu boyutlar, başarısızlığın gerçek nedenlerinden farklıdır (örneğin, çaba, yetenek, görev zorluğu ve şans). Dweck ve Leggett (1988), kontrol edilebilirliği, başarısızlık durumunda zihniyetin olumlu işlevini açıklamanın anahtarı olarak gördüler. Gelişim zihniyeti, öğrencilerin zorlukların veya başarısızlıkların üstesinden gelmelerine yardımcı olan bir başarısızlık nedeninin kontrol edilebilirlik algısını artırır. (Song ve diğerleri, 2019)

Bizim düşüncemize göre, yükleme biçimi boyutları, gelişim zihniyetiyle ilgili öğretim materyallerini değerlendirmek için net göstergeler olabilir: (1) içsel kontrol odağı, (2) zaman içinde değişkenlik ve (3) bir şeyin kendim tarafından kontrol edilebileceğine dair inanç, gelişim zihniyeti ile ilişkilidir. Aksine, dış kontrol odağı, zaman içinde istikrar ve bir şeyin benim tarafımdan kontrol edilemeyeceği inancı sabit zihniyetle bağlantılıdır.

Başarı Hedefi Oryantasyonu

Başarı hedefleri, yetkinlikle ilgili durumları yorumlarken ve yanıtlarken bireylere yön sağlayan öz-düzenleyici taahhütlerdir. Öğrenci davranışları, ele alınan başarı hedefinin türüne bağlı olarak öğrenmede değişebilir. Başarı hedeflerinin peşinde koşma, birbirinden niteliksel olarak farklı olan iki farklı yönelime ayrılabilir: *Derin bilgi hedefleri* ve *performans hedefleri*. Ustalık hedefleri kişinin becerilerini geliştirmeye odaklanırken, performans hedefleri kişinin becerilerinin diğerlerinden üstün olduğunu göstermeye odaklanır (Dweck, 1986; Nicholls, 1984). Derin bilgi hedeflerinin peşinden koşan öğrencilerin zorluklar arama olasılığı daha yüksektir, dışsal olarak motive olmaktan ziyade içsel olarak motive olurlar ve başarısızlıktan sonra daha fazla dayanıklılık gösterirken, başarı hedefleri

peşinde koşan öğrenciler zorluklardan kaçınmaya ve başarısızlığa daha yatkındır (Dweck & Leggett, 1988; Nicholls). , 1989). (Sommet ve Elliot, 2020; Song ve diğerleri, 2019)

Örneğin, performans hedefi olan insanlar çaba sarf edilmesini olumsuz olarak görürler, genellikle zorluklardan kaçınırlar ve başarıdan emin oldukları bir zorluk düzeyinde görevler ararlarken, öğrenme hedefi olan insanlar çaba harcamayı olumlu görür ve başarılı olup olmamayı ummaya bakmaksızın zorlu görevler ararlar. (Elliott ve Dweck, 1988). Gelişme zihniyetine sahip kişilerde görülen derin bilgi odaklı öğrenme stili, birçok yönden öğrenmeye faydalıdır. İnsanları yeni yetenekler geliştirebilecekleri zorlu durumlara çeker ve onları daha fazla çaba, ısrar ve etkinlikle çalışmaya yönlendirir. Gelişme zihniyetine sahip insanlar, çabayı başarı ile olumlu bir şekilde ilişkilendirdikleri için, kendi performanslarının şu anda eksik olduğu alanlarda gelişmek için adımlar atmaları daha olasıdır (Hong ve diğerleri, 1999). (Hallahan, 2020)

Bu nedenle, gelişim zihniyet göstergelerinin altında yatan ikinci teori olarak, amacımız için başarı hedefi teorisini kullanmayı savunuyoruz (örneğin, Elliot ve McGregor, 2001). Gelişim zihniyetini destekleyen en iyi uygulama örnekleri, öğrenme hedefine yöneliktir, performans hedefleri genellikle sabit zihniyetle ilişkilendirilir.

Yükleme teorisi ve başarı hedefi teorisine ek olarak, zihnimiz hakkında hafızamızın ve beynimizin nasıl çalıştığıyla ilgilenen belirli inançları (üstbilişsel yeterlilikler; örneğin, Mok ve diğerleri, 2007) ve aynı zamanda nöroplastisite hakkındaki inançları da ele almayı savunuyoruz. Bu inançlar gelişim zihniyeti için en iyi uygulama örneklerini göstermek için çok önemli değiller, ancak bir bilim temelinde gelişim zihniyetini besliyorlar: Bilişsel işleyişim ve nöroplastisite hakkında ne kadar çok şey bilirim, dünya görüşüm için gelişim zihniyeti o kadar doğaldır.

Zihniyet / üst biliş ile ilgili inançlar (hafıza/beyin nasıl çalışır?)

Zihniyet: Zekanın örtük teorileri (veya örtük inançlar), bireylerin motivasyonunu, katılımını ve başarısını etkileyen zekâ, yeterlilik ve yetenek hakkında derinlemesine sahip olunan bakış açılarıdır. İnsanlar, bu kapasitelerin değişme potansiyeline sahip olduklarına inanma derecelerine göre değişir. Buna göre, bazı insanlar belirli yeteneklere bağlı oldukları görüşündedir (varlık teorisi, diğerleri ise yeteneklerinin gelişebileceğine inanır (artımlı teori). Zihniyetimiz nasıl düşündüğümüzü, kendimiz için hangi görevleri seçtiğimizi, esnekliğimizi ve uyarlanabilirliğimizi, göreve bağlılığımızı ve zevkimizi, hedeflerimiz, ısrarımız ve ilişkilendirme tarzlarımızı etkiler. Sonuç olarak, bu örtük inançların bireyin yaşamı boyunca - akademik yaşamları da dahil olmak üzere - önemli sonuçlar üzerinde etkileri vardır (Martin ve diğerleri, 2020).

Üstbiliş: Üstbiliş sıklıkla “bilmeyi bilmek” veya “düşünmeyi düşünmek” olarak tanımlanır. Yüksek düzeyde gelişmiş üstbilişsel beceriler, iyi akademik performansla ilişkilidir. Üstbilişsel farkındalığı daha yüksek olan bir öğrenci, örneğin öğrenmesini ve hafızasını geliştirmesi en muhtemel olan öğrenme stratejisini seçebildiği için, öğrenmesini daha etkili bir şekilde düzenleyebilir ve değerlendirebilir. Üstbiliş, iki temel süreçten oluşur: *izleme* ve *kontrol*. İzleme, insanların kendi öğrenmelerini değerlendirme yeteneğini ifade ederken kontrol, izleme yoluyla edinilen bilgileri kullanarak öğrenmelerini düzenleme yollarını ifade eder. (Higham ve diğerleri, 2020)

Nöroplastisite: Beyin plastisitesi veya nöroplastisite, beynin yaşam boyunca yeni nöral bağlantılar oluşturma konusundaki doğal kapasitesidir (Kania ve diğerleri, 2017). Başlangıçta, nöroplastisitenin sadece çocuklukta ortaya çıktığı düşünülüyordu, ancak 20. yüzyılın ikinci yarısında araştırmalar, beynin birçok yönünün daha sonraki yaşamda da değişebileceğini gösterdi (Rakic, 2002).

Son olarak, motivasyon ve kişiliğin rolünü vurguladığı ve daha da önemlisi, temel psikolojik ihtiyaçların karşılanmasına ne kadar dikkat edilmesi gerektiğini gösterdiği için Öz belirtim teorisini eklemek istiyoruz. Bu nedenle, üstteki üç noktaya ek olarak, bir ortamın bir gelişim zihniyetini teşvik edebileceği veya gösterebileceğine de odaklanmamız gerekiyor.

Öz belirtim teorisi

Öz belirtim teorisi (SDT), bireyin sosyal çevreyle nasıl etkileşime girdiğini ve ona nasıl bağımlı olduğunu ele alan bir motivasyon ve kişilik teorisidir. SDT, içsel ve çeşitli dışsal motivasyon türlerini tanımlar ve bu motivasyonların, sosyal ve bilişsel gelişim ve kişiliğin yanı sıra farklı alanlarda durumsal tepkileri nasıl etkilediğini ana hatlarıyla belirtir. *Özerkliğin* temel psikolojik ihtiyaçları (özgür hissetme ve öz belirleme ihtiyacı), *yetkinlik* (etkili hissetme ihtiyacı) ve *sosyal ilişki* (diğerleriyle yakın ilişki kurma ihtiyacı) ve bunların kendi kendine belirlenen motivasyondaki rolü, iyi varlık ve gelişim SDT'nin merkezinde yer alır. Sosyal ve kültürel bağlamın insanların temel psikolojik ihtiyaçlarını, algılanan öz-yönelim duygusunu, performansını ve esenliğini kolaylaştıran veya engelleyen kritik etkisini tanımlar. (Legault, 2020) Üç psikolojik ihtiyaç ne kadar fazla karşılanırsa, öğrenciler o kadar fazla özerk motivasyon geliştirebilir.

Gelişim zihniyeti öz belirleme motivasyonlarını teşvik ederken, sabit zihniyet kontrollü motivasyonları teşvik eder (Dweck & Leggett, 1988). Bu nedenle, en iyi uygulama örnekleri için göstergelerin oluşturulmasına yönelik bir başka teori olarak öz belirlemeyi dahil etmeyi savunuyoruz: Bir örnek – diğer göstergelere ek olarak – bir veya daha fazla temel psikolojik ihtiyacın yerine getirilmesini teşvik ediyorsa, en iyi uygulama örneği olarak kabul edilmelidir.

Kaynaklar

Diener, C. I., & Dweck, C. S. (1978). An analysis of learned helplessness: Continuous changes in performance, strategy, and achievement cognitions following failure. *Journal of Personality and Social Psychology*, 36(5), 451–462. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.36.5.451>

Dweck, C. S. (1975). The role of expectations and attributions in the alleviation of learned helplessness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 31(4), 674–685. <https://doi.org/10.1037/h0077149>

Dweck, C. S. (1986). Motivational processes affecting learning. *American Psychologist*, 41(10), 1040–1048. <https://doi.org/10.1037/0003-066x.41.10.1040>

Dweck, C. S. (2000). Self-theories: Their role in motivation, personality, and development. *Essays in social psychology*. Psychology Press.

Dweck, C. S., & Leggett, E. L. (1988). A social cognitive approach to motivation and personality. *Psychological Review*, 95(2), 256–273. <https://doi.org/10.1037//0033-295x.95.2.256>

- Dweck, C. S., & Reppucci, N. D. (1973). Learned helplessness and reinforcement responsibility in children. *Journal of Personality and Social Psychology*, 25(1), 109–116. <https://doi.org/10.1037/h0034248>
- Elliot, A. J. [A. J.], & McGregor, H. A. (2001). A 2 X 2 achievement goal framework. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80(3), 501–519. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.80.3.501>
- Elliott, E. S., & Dweck, C. S. (1988). Goals: An approach to motivation and achievement. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(1), 5–12. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.54.1.5>
- Hallahan, M. (2020). Learning Styles /Fixed vs. Growth Mindset. In J. Mio & R. Riggio (Eds.), *The Wiley Encyclopedia of Personality and Individual Differences Volume IV: Clinical, Applied, and Cross-Cultural Research* (pp. 545–549). Wiley Blackwell.
- Higham, P. A., Griffiths, L. R., & Coria, K. A. (2020). Metacognition. In V. Zeigler-Hill & T. K. Shackelford (Eds.), *Encyclopedia of Personality and Individual Differences* (pp. 2866–2869). Springer International Publishing.
- Hong, Y., Chiu, C., Dweck, C. S., Lin, D. M.-S., & Wan, W. (1999). Implicit theories, attributions, and coping: A meaning system approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77(3), 588–599. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.77.3.588>
- Kania, B. F., Wrońska, D., & Zięba, D. (2017). Introduction to Neural Plasticity Mechanism. *Journal of Behavioral and Brain Science*, 07(02), 41–49. <https://doi.org/10.4236/jbbs.2017.72005>
- Legault, L. (2020). Self-Determination Theory. In V. Zeigler-Hill & T. K. Shackelford (Eds.), *Encyclopedia of Personality and Individual Differences* (pp. 4694–4702). Springer International Publishing.
- Leighton, K. N., & Terrell, H. K. (2020). Attributional Styles. In V. Zeigler-Hill & T. K. Shackelford (Eds.), *Encyclopedia of Personality and Individual Differences* (pp. 313–315). Springer International Publishing.
- Martela, F. (2020). Self-Determination Theory. In J. Mio & R. Riggio (Eds.), *The Wiley Encyclopedia of Personality and Individual Differences Volume I: Models and theories* (pp. 369–373). Wiley Blackwell.
- Martin, A. J., Bostwick, K., Collie, R. J., & Tarbetsky, A. L. (2020). Implicit Theories of Intelligence. In V. Zeigler-Hill & T. K. Shackelford (Eds.), *Encyclopedia of Personality and Individual Differences* (pp. 2184–2190). Springer International Publishing.
- Mok, Y. F., Fan, R. M.-T., & Pang, N. S.-K. (2007). Developmental patterns of school students' motivational- and cognitive-metacognitive competencies. *Educational Studies*, 33(1), 81–98. <https://doi.org/10.1080/03055690600948281>
- Nicholls, J. G. (1984). Achievement motivation: Conceptions of ability, subjective experience, task choice, and performance. *Psychological Review*, 91(3), 328–346. <https://doi.org/10.1037/0033-295x.91.3.328>
- Nicholls, J. G. (1989). *The competitive ethos and democratic education*. Harvard Univ. Press.
- Rakic, P. (2002). Neurogenesis in adult primate neocortex: An evaluation of the evidence. *Nature Reviews. Neuroscience*, 3(1), 65–71. <https://doi.org/10.1038/nrn700>

Sommet, N., & Elliot, A. J [Andrew J.]. (2020). Achievement Goals. In V. Zeigler-Hill & T. K. Shackelford (Eds.), *Encyclopedia of Personality and Individual Differences* (pp. 17–20). Springer International Publishing.

Song, J., Kim, S.-I., & Bong, M. (2019). Controllability Attribution as a Mediator in the Effect of Mindset on Achievement Goal Adoption Following Failure. *Frontiers in Psychology*, 10, 2943. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02943>

Weiner, B. (2010). The Development of an Attribution-Based Theory of Motivation: A History of Ideas. *Educational Psychologist*, 45(1), 28–36. <https://doi.org/10.1080/00461520903433596>